Eesti Vabariigi Põhiseadusliku Assamblee II toimkonnale laekunud ettepanekud

Ettepanek	Esitaja	Toimkonna seisukoht
1. Lisada II ptk. lõige Igal eestlasel on õigus elama asuda Eestisse ja omandada Eesti kodakondsus vastava soovi avaldamisel	J.Adams	Lisada I ptk. üld-sätetesse
2. Lisada II ptk. lõige okupatsiooni ja annektsiooni tõttu Eestist lahkunud Eesti Vabariigi kodanikel säilib Eesti kodakondsus	J.Adams	Lisada üldsäte-tesse poolt 4 vastu 4
3. Lisada § Igaühel on kohustus kaitsta loodust ja tervislikku elukeskkonda ning saada hüvitust kohtu korras tõestatud kahju eest, mis on põhjustanud ana-loogiliste õigusrikkumistega	R.Järlik	Jääda en-dise sõ-nastuse juurde, asendada sõnad "ökoloo-giliste õigusrik-kumistega" sõnaga "loodus-kaitsesseа-duse rik-kumistega ..."
4. Lisada paragrahv õiguse kohta elule ning keelu kohta inimest piinata ning ebainimlikult kohelda.	P.Kask	"Õigus elu-le" hääletati PA täiskogul välja "keelatud piinata ning eba-inimlikult kohelda" - sees § 13
§ 10. Lisada: "sõltumata... ke-halistest ja vaimsetest võimetest, vanusest,..."	"	varem arves-tatud

5.	Põhiõigused laienevad ka juriidilistele isikutele, mis on moodustatud Eesti seaduste alusel selles ulatuses, mida nende õiguste iseloom võimaldab.	J.-K.Talve J.Adams	ei arvestata
6.	Lisada mõte: keelatud muude kõrval ka sotsiaalse vaenu õhutamine.	H.Runnel	Ei arvestata
7.	Omand on puutumatu - selle juurde lisada mõte: Riik peab talitsema oligarhilise (s.t. era-) kapitali survet (kodanikele) piirava seadusega. Suurkapital peab andma eraldisi ühiskonna sotsiaalseks ja kultuuriliseks arendamiseks.	"	Ei arvestata
8.	Õigus haridusele - koolitusele - tuleks lisada mõte: Igal inimlapsel on õigus hariduse ja kasvatuse saamisele koolis ja / või <u>(kodus) (perekonnas)</u>.	"	Varem arvestatud
9.	Õigus tööle elatise teenimiseks - see põhiõigus tuleks rikastada mõttega: Töö on inimese (isiksuse) eneseteostuse väärikaim (demokraatlikum, universaalsem) võimalus! - Töö isamaa heaks suurendab isiku au (väärikust).	"	Ei arvestata
10.	Õigus minimaalsele elatustasemele, mida riik tagab - rikastada mõttega: Riigi kohus on võidelda vaesuse vastu (ühiskonnas, riigis).	"	Ei arvestata
11.	Lähtudes prof. Rebase § 59 sisalduvast juhtmõttest nüüd - väärtustada igasugust tööd kui vaimse sisuga eneseteostust (lisaks teenistuslikule küljele), lisada mõttele puhkeaja õigusest humanistlik nõue kalendri-pühapäeva kui kõige universaalsema, algsema puhkeaja kohta: "Pühapäev on (töö-inimese puhkepäevana) puutumatu!"	"	Ei ole veel arvestatud poolt 4 vastu 5
12.	Laps, riik, ühiskond, perekond - tuleks rikastada mõttega: (Eesti) riigi kohus on perekonnaelu õilistamine	"	Mõtet on varem arvestatud
13.	§ 8, 2 lg. kordab 1. lg. mõtet, kuid niivõrd segaselt (kuidas saab riigivõim <u>teostada</u> inimõigusi?), et õigem oleks välja jätta, või sõnastada kogu § ümber	T.Käbin	Arvestatud

14.	§ 9 – õigus vabale eneseteostusele tähendab õiguste ja vabaduste kasutamist – miks mitte öeldagi nii.	"	Ei arvestata
15.	§ 11 lg. 2 –kuidas on võimalik jälgida isikuvabadusi? Lg. 3 – kohtu otsusest teatatakse, seda ei avaldata, nagu ütleb tekst.	"	See oli trükiviga Arvestatud
16.	§ 11 lg. 4 koht on loogiliselt mujal	"	Delegeerida redaktsioonitoimkonnale
17.	Puudub säte, et kedagi ei või sundida tunnistama iseenda või oma lähedaste sugulaste vastu	"	Välisekspertide ettepanekul mitte arvestatud
18.	Puudub säte, et kedagi ei või teist korda anda kohtu alla ega karistada teo eest, milles teda vastavalt seadusele on lõplikult õigeks või süüdi mõistetud.	"	Ei arvestata
19.	§21. 1. lg. tuleks sõnastada lühemalt, 3. lg. ära jätta	"	Ei arvestata
20.	§23 ettepanek lg. 1 välja jätta	"	Ei arvestata

9. novembril 1991

Toimkonna esimees Vardo Rumessen